

TREMTINYS

LIETUVOS POLITINIŲ
KALINIŲ IR TREMTINIŲ
SAJUNGOS SAVAITRAŠTIS

2002 m. kovo 14 d.

Nr. 11 (489)

Eina nuo
1988 m. spalio 28 d.

Paminėta Nepriklausomybės atkūrimo diena

Kovo 11-ąją į Seimą buvo pakviesti vaikai, gimę 1990 m. kovo 11 d. Jie susitiko su Kovo 11-osios Akto signatarais. Sostinės Nepriklausomybės aikštėje iškelta valstybės vėliava paskelbė šventinių renginių oficialiąją pradžią. Vilniaus arkikatedroje bazilikoje laikytos šv. Mišios, Nacionaliniame operos ir baletų teatre įvyko iškilmingas minėjimas ir šventinis koncertas.

Kauniečiai paminėti Kovo 11-osios rinkosi į Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelį. Prieš iškilmingą šventės dalį daugelis lankėsi Kauno arkikatedroje bazilikoje, Šv. Arkangelo Mykolo (Įgulos) ir kitose bažnyčiose, kur buvo aukojamos šv. Mišios. Mieste renginiai prasidėjo jau nuo penktadienio. Apskrities viešojoje bibliotekoje, VDU fojė veikė parodos, skirtos Kovo 11-ajai,

V. Žirgulia nuotr.

pristatytos knygos - A. Sadeco "Negrįžusiems", plk. ltn. A. Julskio "Atsiminimai".

Ir Kaune nepamiršti vaikai. Jiems skirtą programėlę parengė "Girstučio" kultūros rūmai. Teatro ir mados studijų, liaudies muzikos ansamblių, estrados atlikėjų pasirodymai, sportinės varžybos, piešinių paroda-konkursas ir

kiti renginiai šventę labai pagyvino.

Skambant trimitų sąšaukai, vėliavą iškilmingai pakėlė "Saulės" gimnazijos moksleivis Rokas Kaknevičius, kuris šiemet sausio 8 dieną buvo apdovanotas Ugniagesio gelbėtojo žvaigžde už drąsą ir humanišką poelgį iš gaisro gelbstint žmogų, ir Mato Šalčiaus vi-

durinės mokyklos moksleivė Milda Janauskaitė. Šventėje dalyvavo miesto moksleivijos ir studentijos atstovai, dainavo jungtinis šešių vidurinių mokyklų moksleivių choras, buvo parengtas poezijos montažas, pradinių klasių moksleiviai į dangų leido aitvarus, lydimus trispalvių balionų. Kalbėjo Kauno miesto moksleivių tarybos pirmininkas, "Ažuolo" vidurinės mokyklos moksleivis Tomas Kazlauskas.

Kauno meras Erikas Tamašauskas ir Kauno apskrities viršininkas Valentinas Kalinauskas pasveikino susirinkusiuosius Kovo 11-osios šventės proga, linkėdami neprarasti vilties gyventi geriau ir prasmingiau. Sveikinimo kalbas palydėjo Kauno karo istorijos klubo pabūklo salvė Lietuvos Nepriklausomybei.

(keliami į 5 psl.)

Elvyra ŽEIZIENĖ

Knygnešio dienoraštis

Asta prisimena, jog senelis, nors pats puikiai kalbėjo rusiškai, tremtyje labiausiai sielojosi, kad vaikaitės nepamirštų lietuvių kalbos ir galėtų lavintis lietuviškai. Mergaitės mokėsi rusiškai, bet niekuomet nepamiršo esančios garbingos knygnešiu šeimos narės.

Vincas Bielskus gimė 1871 metais Marijampolės apskrityje, Balsupiuose. Mokėsi Šunskų pradžios mokykloje. Asta pamena, kad tremtyje, radęs bent minutėlę laisvo laiko, senelis rašydavo knygnešystės laikų atsiminimus. Ji parodė tvarkingą rašyseną primargintus lapus. Besimokant Keturvalakių pradinėje Vincui Bielskui labiausiai įsiminė tai, jog čia buvo draudžiama kalbėtis lietuviškai, o prabilusiam moksleiviui ant kaklo buvo paka-

(keliami į 5 psl.)

Spindi Sietyno šviesa

Tremtyje Astai Rėklaitytei senelis – knygnešys, "Sietyno" draugijos įkūrėjas – Vincas Bielskus atstojo tėvą. Divizijos generolo Miko Rėklaičio dukteriai tebuvo aštuoneri, jos seseriai Jolitai šešeri, kai užėjus rusų okupacinei kariuomenei jis buvo suimtas, o šeima 1941-ųjų birželio 18 dieną ištremta į Tomsko sritį.

Asta Rėklaitytė pirmoji iš kairės

Aktualijos

- Valdančiosios socialdemokratų partijos atstovai siūlo Vyriausybei įvesti Lietuvoje progresyvių mokesčių sistemą. Tačiau nesutaria vienu klausimu, ar daugiau uždirbančių asmenų pajamos turėtų būti apmokestinamos didesniu nei šiuo metu tarifu.
- Seimas atmetė Prezidento įstatymo pataisą, kuriomis siūloma iš valstybės tarnybos išėjusio parlamento pirmininko socialines garantijas prilyginti iš valstybės tarnybos išėjusio LR Prezidento socialinėms garantijoms.
- Krikdemai ragina socialdemokratų partiją įvesti progresyvių fizinių asmenų pajamų mokestį. Šios partijos atstovai piktinasi, kad valdančioji Lietuvos socialdemokratų partija nevykdo savo įsipareigojimų.
- Šalies premjeras džiaugiasi, jog praėję metai buvo sėkmingi ekonomikos bei šalies biudžeto "vykdymo" atžvilgiu. Jis žada plėsti mokesčių bazę.
- Estijos parlamentas svarstytų vyrų ir moterų lygių teisių įstatymo projektą. Šią temą kaimyninės šalies parlamentai išklė pirmą kartą.
- Didžiosios Britanijos užsienio reikalų sekretorius Dž. Stro pareiškė, jog yra akivaizdžių įrodymų, kad Zimbabvės prezidentas R. Mugabė "suklastojo" rinkimus.
- JAV gali suteikti Užkaukazės šalims įrangos branduolinių medžiagų kontrabandai aptikti. Artimiausiu metu Jungtinės Valstijos gali atsiųsti Gruzijos, Armėnijos ir Azerbaidžano muitinėms bei pasienio tarnyboms net įrangos technologijoms, susijusioms su branduolinių medžiagų gamyba, aptikti.
- Per išpuolį Izraelyje, netoli Libano sienos, žuvo dešimt žmonių. Tarp jų - septyni izraeliečiai ir trys ginkluoti "išibrovėliai". Šeši žmonės buvo sužeisti.
- Afganistane, Armos kalnuose, įsitvirtinę "Al-Qaeda" kovotojai netrukus bus likviduoti, teigė JAV gynybos sekretorius D. Ramsfeldas. Jis sakė tikintis, kad Jungtinių Valstijų karinės pajėgos netrukus baigs operaciją Rytų Afganistane ir likviduos visus kalnuose į pietus nuo Gardezo miesto įsitvirtinusius Talibano ir "Al-Qaeda" kovotojus.

Dr. Povilas JAKUČIONIS

Laiko tėkmė

Juozas KUNDROTAS

Vyriausybė nori apmokestinti labdarą tremtiniam

Vis dažniau tenka abejoti valdininkų kvalifikacija ir geranoriškumu ne tik derantis dėl palankesnių sąlygų stojant į Europos Sąjungą, bet ir dėl Lietuvos įstatymų derinimo su ES teise. Kartais mėginama važiuoti pirma traukinio: įteisinti griežtesnius reikalavimus nei ES (pavyzdžiui, tautinių mažumų teisių ar akcijų įstatymuose) arba paraidžiui perkelti ES teisės nuostatas neatsižvelgiant į kitokias Lietuvos sąlygas ir poreikius.

Kartais tokiais būdais yra vykdomi valdančiosios daugumos politiniai užsakymai, siekiant žlugdyti ar suteikti prioritetus kokią nors įmonei ar net visai verslo sričiai arba pakenkti politiniam oponentui.

Vienas tokių politinių užsakymų pavyzdžių - ūkio viceministro G. Miškinio Seime pristatytas įstatymo projektas dėl Muitų tarifų įstatymo 6 str. pakeitimo (Nr. IXP - 1271). Šiame projekte siūloma panaikinti muitų lengvatas paramos siuntoms pasipriešinimo okupacijai (rezistencijos) dalyviams ir nuo okupacijų nukentėjusiems asmenims; įvežamoms medžiagoms, skirtoms genocido ir okupacinių režimų represijų aukų paminklams, memorialams ir kapinėms statyti, prižiūrėti ir juos puošti, kadangi šios lengvatos numatytos atitinkamuose Europos Sąjungos teisės aktuose.

Šis įstatymo projektas yra tarsi iš serijos "akivaizdu, nors ir neįtikėtina" arba skandalinga nesąmonė. Tai smūgis žemiau juostos visiems rezistencijos dalyviams ir nuo okupacijos nukentėjusiems asmenims. Ir tik jiems, nes neįgaliesiems asmenims, nukentėjusiems nuo nelaimių, ir karo aukoms muitų lengvata paliekama.

Laisvės kovų dalyviai, buvę tremtiniai labdaros - padėvėtojų drabužių ir vaistų gauna iš užsienio lietuvių. Tiek labdaros siuntėjai, tiek jos gavėjai dabartinės valdančiosios daugumos netermina. Nejaugi ši sugalvojo smulkų kerštelį? Jei įstatymo projektas būtų priim-

tas, užsienio lietuviai teikdami tautiečiams buvusiems tremtiniam labdarą Lietuvos valstybės išdui turėtų sumokėti maito mokesčių, tarsi už verslą. Blaiviai galvai sunku patikėti tokia žema valdžios intencija. Nors prisiminus, kad šių metų biudžete nebuvo skirta lėšų rezistencijos įamžinimo programai vykdyti, toks įtarimas lieka.

Kyla daugybė klausimų. Gal karštingai ir akylai ieškoma šaltinių biudžetui papildyti? Bet šiuo atveju jokio šaltinio nėra. Gal vežant labdarą tremtiniai pažeidė daug muitinės taisyklių? Muitinė tokio pobūdžio pažeidimų nenurodo. Gal tremtiniai yra pertekliuje gyvenanti piliečių grupė ir jų remti nereikia? To negali būti, nes dauguma jų yra pensininkai ir ligoniniai.

Gal laisvės kovų didvyriams paminklų statyti nereikia, gal jų kapai te užželia žole? Tai jau valstybės politikos reikalas - kam statyti paminklus, kieno kapus prižiūrėti: ar "išlaisvintojos" Raudonosios armijos karių, ar Lietuvos partizanų?

Norisi tikėti, kad valstybės pagarba kovotojams už laisvę išliks. Todėl ir šis skandalingas įstatymo projektas Seime nebus priimtas. Juk įstatymo pakeitimo autorių argumentai neverti nė kiaušinio lukšto. Tai tik nevykęs mėginimas prisidengti Europos Sąjungos iškaba.

Europos Sąjungoje nėra tokios problemos, kaip sunki rezistencijos dalyvių materialinė padėtis. Ten nėra daugybės nukentėjusiųjų nuo okupacijų. Europoje nukentėjusiems nuo nacių teroro seniai ir gausiai kompensuota. Jie negyvena nepritekluose. Galbūt todėl ES muitų įstatymuose tokios lengvatos nėra.

Mūsų euroderybininkams turėtų būti garbės reikalas įrodyti Briuselio biurokratams, kad kol kas Lietuva morališkai negali imti maito mokesčių už paramą tremtiniam ir rezistencijos dalyviams. Kitaip šiuos žmones reikėtų pavadinti karo aukomis ar nukentėjusiais tik nuo nacių.

Nepaskandinamas...

Teko girdėti vieno politikos apžvalgininko komentarą - esą dukart premjeras, buvęs Liberalų sąjungos vadovas R. Paksas, tarsi pirštines keičiantis savo partinę priklausomybę, yra nenuoseklus politikas. Anaipol. Buvęs "širdžių premjeras" netgi labai nuoseklus, visada atsirandantis ten, kur reikia. Ypač skaldant dešiniuosius. Nespėjo naujuoju Liberalų sąjungos vadu tapti dešiniųjų pažiūrų politikas Eugenijus Gentvilas, kai R. Paksas bemat įkūrė savąją Liberalų demokratų partiją. Partijos pavadinimą, matyt, pasiskolino iš Rusijos demagogo ir triukšmadario V. Žirinovskio. Įvykusiame steigiamajame suvažiavime keturiolika kartų pasitraukęs iš įvairių politinių pareigybių R. Paksas pareiškė, kad laimės prezidento ir savivaldybių rinkimus ir įves "tvarką valstybėje". Dauguma kalbų buvo skirta

partijos vado šlovinimui. Esą R. Paksas yra vienintelis doras, gyvas politikas, kuris laikosi duoto žodžio rinkėjams... Netgi pats Brežnevas tokių epitetais tik retsykiais susilaukdavo. Tad visų reitingų karaliui premjerui A. Brazauskui atsiranda rimtas konkurentas. Sprendžiant iš pompastiško steigiamojo suvažiavimo, ugningų šokių su tikromis ir tariamomis čigonėmis, liberalais demokratais pasivadinusieji pinigų stygiumi nesiskundžia, ir todėl jiems bus vienas juokas nusipirkti bet kokią apklausų kontorą, kuri iškels lakūną ir buvusį "širdžių premjerą" aukščiau už patį Algirdą Mykolą. Galima pažymėti, kad naujos partijos atsiradimą sveikino pats Č. Juršėnas, K. Prunskienė, K. Bobelis ir "ubagų karalius" V. Štusauskas. O tai jau daug ką pasako.

R.Š.

Kaime vieversiai jau skelbia pavasario darbų pradžią. Seimas pirmu skaitymu įteisina dirbamos žemės pardavimą juridiniams asmenims ir užsieniečiams. Žemdirbiai pagrįstai klausia: kodėl saviems Lietuvos piliečiams žemės neskubama gražinti, o skubama ją pardavinėti užsieniečiams? Sakoma, kad numatyti saugikliai, apribosiantys spekuliaciją žeme, o įteisindami žemės pardavimą užsieniečiams be pereinamojo laikotarpio - tikimės sulaukti laisvo mūsų darbo jėgos judėjimo be jokių apribojimų ES šalyse. Matyt, primiršo mūsų seimūnai, kad dešimtys ir šimtai tūkstančių mūsų tautiečių jau seniai legaliai ir nelegaliai dirba Anglijoje, Švedijoje, Airijoje, Vokietijoje, Ispanijoje, Graikijoje, JAV ir t.t. Žemdirbiai remia mūsų euroderybininkus prie sienos dėl nesugebėjimo išsiderėti iš ES didesnių kvotų žemės ūkio produkcijai. Žemės ūkio rūmų pirmininkas J. Ramonas klausia: kam žemdirbiui žemė, jei jis neturės galimybės parduoti savo užaugintos produkcijos? Kad mūsų euroderybininkai ne visada sugeba apginti savus interesus, neoficialiai pripažino ir vyriausias euroderybininkas P. Auštrevičius, paraginęs žemdirbių organizacijas paspausti ES per savo giminingas organizacijas tose šalyse.

Lietuva tikisi 2004 metais būti priimta į Europos Sąjungą. Premjeras A. Brazauskas žada, kad iki vasaros pabaigos bus uždaryti visi derybiniai skyriai su ES. Rusija, atrodo, jau susitaikė su mintimi, kad Lietuva artimiausiu metu bus priimta į ES. Kaliningrado srities Lesnojaus gyvenvietėje vykusiame trišaliame Lietuvos, Rusijos ir Lenkijos premjerų A. Brazausko, M. Kasjanovo ir L. Milerio susitikime daugiausia dėmesio buvo skirta Kaliningrado problemoms. Lenkija ir Lietuva nuo 2003 metų vidurio rengiasi įvesti vizų režimą Kaliningrado sričiai. Rusijos premjeras nuogaštavo, kad Lietuvai ir Lenkijai tapus ES narėmis Kaliningradas neliktų už geležinės uždangos. Rusija norėtų paprasčiau vizų režimo su ES bei laisvesnio krovinių judėjimo į šią sritį. Lenkijos premjeras L. Mileris buvo lakoniškas: "Europos Sąjunga nenumato jokių išimčių vizų klausimu Kaliningrado srities gyventojams". O mūsų šalies premjeras A. Brazauskas teigė, kad Lietuva ieškos galimybių, kaip palengvinti Kaliningrado srities gyventojų susisiekimą su likusia Rusijos dalimi. Buvo minimos lengvatinės daugkartinės vizos, palengvintos vizų režimas ir pan. Trišalio susitikimo išvakarėse Lietuvos ir Rusijos premjerai buvo neoficialiai susitikę pavakarieniauti vienuose Nidos poilsio namuose.

Vakariene, matyt, buvo labai soti ir turininga, jei mūsų premjeras A. Brazauskas pažadėjo Rusijos premjerui M. Kasjanovui tai, kas iš principo priklauso išimtinai Europos Sąjungos prerogatyvai. Premjeras A. Brazauskas neslepia, kad jam imponuoja, kai valstybės vadovai bendrauja visais būdais, o ypač kai pietauja, maudosi ir atostogauja kartu. Tada galima "tiesiai šviesiai išdėstyti savo mintis". Mūsų premjeras neturėtų pamiršti, kad jis prisiekė tarnauti Lietuvos Respublikos ir jos žmonių gerovei, todėl ir asmeniškai reiškiamą nuomonę neturėtų kirstis su valstybės interesais.

Lietuvoje jaučiamos artėjančių prezidento rinkimų nuotaikos. Socialdemokratai pasiūlė sujungti prezidento ir savivaldybių rinkimus, taip sutaupant 10 mln. litų. Jų koalicijos partneriai Naujoji sąjunga (socialliberalai) pritartų šiam sujungimui, jei pastarieji paremtų socialliberalų lyderį Artūrą Paulauską prezidento rinkimuose, nors pastarasis kol kas oficialiai dar nepaskelbė apie kandidatavimą. Naujosios sąjungos lukuriavimas suprantamas, bet ir socialdemokratai turi savo ambicingų politikų, kurie norėtų prisiimti prezidentavimo "naštą". Tačiau svarbiausia, kaip šioje situacijoje apsispręs dabartinis premjeras A. Brazauskas. Ar nuspręs kandidatuoti į prezidento postą pats, ar parems kurį nors kitą kandidatą? Prieš ketverius metus A. Brazauskas rinkimų kovoje parėmė A. Paulauską, kuris tik nežymia persvara pralaimėjo dabartiniam Prezidentui V. Adamkui. Tuo metu V. Adamkų parėmė platus dešiniųjų jėgų rinkėjų spektras - nuo konservatorių iki centristų, nuo liberalų iki krikščionių demokratų, nors pats Prezidentas skelbėsi esąs nepriklausomas kandidatas. Šiuo metu dešiniuosios partijos yra nukraujavusios nuo tarpusavio asmeninių ambicijų ir politinių rietenų, o kairieji susivieniję, todėl centristo K. Glavecko siūlymas dešiniuosims partijoms kelti savus kandidatus į prezidentus pirmajame rinkimų ture arba trumparegiškas, arba piktavališkas. Jei dešiniuosios politinės partijos iškeltų daug kandidatų, o kairiosios vieną, bet stiprų, tai rinkimai gali baigtis jau pirmajame ture.

Kovo 11 dieną Lietuva atšventė 12-ąsias Nepriklausomybės atkūrimo metines. Tuo pat metu už Atlanto JAV paminėjo rugsėjo 11 d. teroro aukų atminimo pusmetį. Amerikiečiai grėsmės akivaizdoje mobilizavosi ir susivienijo prieš bendrą priešą - tarptautinį terorizmą. Jie tapo stipresni. Kokio sukrėtimo reikia mūsų dešiniuosims, kad jie atmestų savo asmenines ambicijas ir susivienytų kovoje prieš komunistinės valdžios piramidės užbaigimą?

Žinios iš Seimo

Dagerbta tibetiečių kova už laisvę

Kovo 11-oji – Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena – šiais metais gražiai nuskambėjo jauno ir seno lietuvio širdyje: prisiminus smukusius valstybingumo idėjų ir patriotizmo reitingus Lietuvoje, belieka tik tikėtis, kad ši šventė iš tiesų palietė visus...

Tik nelaisvės dusulį pažinusi tauta gali suprasti kitų tautų laisvės troškimą. Todėl savo rašinių pradėsiu nuo Kovo 10-osios minėjimo – nacionalinio Tibeto sukilimo prieš Kinijos okupaciją 43-ųjų metinių. Tibeto sukilimo vėliavos pakėlimu nuo 1996-ųjų minimas ne tik šis sukilimas, bet ir Tibeto lyrio Dalai Lamos priverstinė emigracija. 1996-aisiais per šį minėjimą Tibeto vėliavą iškėlė net 600 Europos miestų. Šia akcija Tibeto laisvo apsisprendimo sieki palaiko pasaulio demokratinė visuomenė, taip pat ir Lietuva. Tibeto vėliavos pakėlimo ceremonijoje dalyvavo ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininkas Povilas Jakučionis. Savo dalyvavimu jis parodė, kad buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai taip pat palaiko tibetiečių teisėtą kovą.

Minėjime kaltinimai visai tautai

Kylantys skandalai per valstybinės reikšmės minėjimus šalyje gali tapti negražia tradicija. Sausio 13-osios minėjimo Seime metu prieš iškraipomą istorinę tiesą pasisakė Nepriklausomybės Akto signatarai su S.Geda priešakyje. Minint Kovo 11-ąją Seimo Pirmininkas Artūras Paulauskas, norėdamas visiems kolaborantams čia pat, Operos ir baletų teatro salėje, atleisti ir juos reabilituoti, visą lietuvių tautą pavadino kolaborantais.

„Išsaugojome viltį dar ir todėl, kad Lietuva ir tomis sąlygomis mokėjo išgyventi. Kai kas tai vadino kolaboravimu. Jeigu tai buvo kolaboravimas, tai daugumos mūsų žmonių kolaboravimas buvo be išdavystės. Taip, jie statė namus, sodino medžius, tiesė kelius, statė mokyklas ir ligonines. Mūsų motinos gimdė vaikus, augino juos, auklėjo, leido į mokslus. Mūsų mokytojai

Ingrida VĖGELYTĖ

juos išmokė skaityti knygas taip, kad sugebėtų suprasti ne vien tai, ką mūsų rašytojai rašė eilutėse, bet ir tai, kas buvo rašoma tarp eilučių. Taip kolaboruodami dainavome – ir pasaulis krūptelėdavo nuo susižavėjimo, išgirdęs ir išvydęs kaip vienu metu tą pačią dainą darniai užtraukia keliasdešimties tūkstančių žmonių choras... Taip kolaboruodami žaidėme krepšinį. Ir už Tarybų Sąjungą. Bet buvo ir tokių metų, kai triuškindavome Maskvą pačioje Maskvoje, kuri tada daug kam atrodė nenugalima... Vienas žinomiausių Lietuvos disidentų Liudas Dambrauskas šį kolaboravimą yra pavadinęs pasyviąja rezistencija. Jis sakė: „Jeigu mes nebūtume turėję kolaborantų, tos pasyviosios rezistencijos – šiaandien nebūtume turėję nei mokyklų, nei lietuvių kalbos, kurios gali pavydėti daugelis užsienio tautų. Mes neturėtume nei plentų, nei pramonės...“

Konservatoriai pareikalavo atsiprašyti

Už tokį kairiosios daugumos valdomo Seimo Pirmininko „nuoširdumą“ atsiprašyti visų Lietuvos žmonių pareikalavo konservatoriai. Andrius Kubilius savo pareiškime rašo, kad minint 12-ąsias Nepriklausomybės atkūrimo metines Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas A.Paulauskas padarė iš esmės bemaž visiems užgaulų pareiškimą. „Juo kiekvienas, gyvenęs okupuotoje Lietuvoje, dabar išvadintas kolaborantu. Taip kolaborante pavadinta net ir anų laikų motina, gimdanti sūnų, kuris gal pakeis tikro kolaboranto išduotą priešui Lietuvos karį – laisvės kovotoją. Visa Lietuva pagirta už mokėjimą kolaboruoti, tuo bjauriu žodžiu vadinant visas gyvenimo apraiškas pavergtoje šalyje. Tačiau negalima gėdingų ir net nusikaltamų veiksmų, kuriuos apibūdina kolaboravimas, su okupantu veikiant prieš savuosius, dabar kelti į vertybes“, – rašoma pareiškime.

A.Paulauskas į šį pareiškimą atsakė kitu, kuriame apkaltino A.Kubilių pranešimo neklausius ir vėl visą tautą išvadino kolaborantais: „... ištisos sovietmečio kartos, gyvenusios ir dirbusios Lietuvoje, šioje kalboje bu-

vo ne apkaltintos kolaboravimu, o iš esmės buvo reabilituotos nuo kaltinimų kolaboravimu. Negi konservatoriai norėtų, kad šie žmonės ir toliau būtų laikomi kolaborantais, išdavikais? Negi konservatoriams norėjosi, kad Justinas Marcinkevičius, užuot rašęs apie pokario šešiolikmečius, vaikiškom rankom šautuvus ėmusius, pats būtų paėmęs šautuvą. Ir galbūt šiandien mes neturėtume nei „Katedros“, nei „Mindaugo“, nei „Mažvydo“, nei daugelio posmų, mokiusių mus meilės Lietuvai“, – rašoma A.Paulausko pranešime.

Kovo 12-ąją įvykdytas politinis kerštas

Kitas šio nemalonaus skandalo aspektas – politinis, ideologinis. Tik atėję į valdžią ir net prieš tai centro kairės politikai stengiasi reabilituoti save, savo praeitį, politinę veiklą ir net doktrinas. Štai LDDP nė nedvejodama atsisakė šlovingos komunistinės praeities ir tapo socialdemokratais.

Bet to maža. Jiems reikia juos remiančių Laisvės kovų dalyvių. Keletą sugebėjo persivilioti. Bet labiausiai juos kankina ir graužia V.Landsbergio, menininko, žmogaus, savo kovine dvasia nustebinusio pasaulį ir atstovėjusio Lietuvos laisvę, šlovė. Ši V.Landsbergio šlovė ir šiandien pridengia kai kurias konservatorių politikų klaidas. Šią šlovę, jei tik galėtų, kairieji kaipmat išplėštų. Tik šis V.Landsbergio ramstis jų politikoje tikriausiai taptų apgailėtiniu ramentu...

Iškart po skambių Kovo 11-osios kalbų politikai sėdo į pavasario sesijos darbo suolus ir iš Prezidento gavo pasiūlymą V.Landsbergį prilyginti aukščiausiam valstybės vadovui. Žiniasklaida manė, kad Prezidentas taip tikrina politinės bendruomenės brandumą: ar dar kvailai kerštaus tai istorinei asmenybei, ar susiprotės. Atkeršijo visi 46 balsavę prieš, 15 susilaikę ir 53 į šį balsavimą neatvykę. Įdomiausia tai, kad tarp neišdrisusių balsuoti prieš – visa socialdemokratų „grietinė“ – Č.Juršėnas, J.Bernatoniš, N.Medvedevas, J.Olekas. Išskyrus pastarąjį – visi buvę signatarai, kurie tiksliai žino, kas tada valstybei vadovavo. O ir J.Olekas gimęs tremty, kaip ir balsavimo metu susilaikę jo kolega J.Sabatauskas.

Pavojaus zona

Izraelio sraigtasparniai su žeme sulygino palestiniečių lyderio J.Arafato būstinę Gazos mieste. Tai buvo atsakas į teroristinį išpuolį Jeruzalės centre, kai vienoje kavinėje, esančioje šalia Izraelio premjero A.Šarono rezidencijos, palestiniečių savižudis nukovė 11 izraeliečių ir keliasdešimt sužeidė. Atsakomybę už šį ir kitus paskutiniųjų dienų teroro aktus prisiėmė žinomos palestiniečių teroristų organizacijos „Fatah“ ir „Al Aksos kankinių brigada“.

Jungtinės Valstijos eiliną kartą bando gelbėti padėtį. Į Artimuosius Rytus vėl pasiūstas specialusis JAV prezidento Dž.Bušo pasiuntinys Entonis Zinis ir net pats viceprezidentas Dikas Čeinis. Politikos apžvalgininkų teigimu, Vašingtonas daro didžiulį spaudimą Izraeliui, kad ieškotų būdų deryboms su palestiniečiais, o nesiremtų vien karine jėga. Tačiau kaip konkrečiai pradėti tas derybas, nežino net Baltieji rūmai. Akivaizdu, jog atskiros palestiniečių teroristų grupuotės visiškai neklauso savo lyderio J.Arafato. Izraelio armijos atakos Gazos Ruoze ir kitose Palestinos autonomijos teritorijose neduoda jokio efekto. Izraelio vyriausybė paskelbė, jog po trijų mėnesių apgulties Ramalos mieste atšaukiamas draudimas J.Arafatui važinėti po Palestinos savivaldos teritoriją. Tokiu būdu Izraelio premjeras A.Šaronas aiškiai leido suprasti, jog nori derėtis su J.Arafatu. Visa bėda ta, kad J.Arafatas jau visiškai nebevaldo situacijos ir derėtis dėl taikos faktiškai nebėra su kuo.

Baimės akys didelės

Sankt Peterburgo Pulkovo oro uosto muitinėje iš Rusijos Valstybės Dūmos deputato J.Rybakovo buvo atimta dokumentinio filmo apie 1999 m. rudenį įvykusius gyvenamųjų namų sprogimus Maskvoje ir Volgodonske, per kuriuos žuvo 300 žmonių, kopija. Taip pat atimtos ir kitos deputato turėtos vaizdajuostės. Šį filmą neseniai Londone įvykusioje spaudos konferencijoje pademonstravo į didelę Kremliaus nemalonę patekęs, dabar Vakaruose gyvenantis Rusijos finansų magnatas Borisas Bere-

zovskis. Jame pateikiama įrodymų, jog gyvenamųjų namų sprogdimus rengė ir įvykdė Rusijos saugumas, ir tai tapo dingstimi pradėti naują Čėčėnijos karą pasinaudojant tuo, jog čėčėnų „teroristai“ žudo taikius Rusijos gyventojus. Beje, minėtoje spaudos konferencijoje Londone B.Berezovskis pristatė buvusį Rusijos federalinės saugumo tarnybos (FSB) užverbuotą agentą N.Čekuliną, kuris pareiškė turįs nepaneigiamų dokumentų apie tai, kad saugumas „pavogė“ didelį sprogmenų (heksogeno) kiekį iš Rusijos armijos sandėlių.

Pasityčiojimas

Buvęs Baltarusijos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas S.Šuškevičius pareiškė, kad jis pasiūsiąs dokumentus į Gineso rekordų knygą dėl gaunamos mažiausios pasaulyje pensijos. Jis sakė, jog padavė į teismą Socialinės apsaugos ministeriją kaltindamas ją už tai, kad per paskutiniuosius penkerius metus nė karto neindeksavo jo pensijos. Žinomam Baltarusijos atgimimo veikėjui fizikos profesoriui S.Šuškevičiui, 1996 m. atėjus į valdžią prezidentui A.Lukašenkai, mokama 3196 Baltarusijos rublių pensija. Tai yra mažiau nei 2 JAV doleriai (mažiau nei 8 litai).

Akmuo užantyje

Lietuvoje lankantis NATO ir Europos Sąjungos pareigūnams Seimo pirmininkas ir premjeras prisiekinėja apie Lietuvos ištikimybę euroatlantinėms struktūroms, tačiau šalies viduje daro visai kitaip. A.Paulausko ir neokomunistų užvirta košė prieš Lietuvos gynybos sistemą ir gynybos biudžetą tebeverda. Neokomunistai Seimo nariai lakstydami po Lietuvos rajonus agituoja ne už Lietuvos stojimą į NATO ir ES, o prieš. Taigi viena kalbama NATO generaliniam sekretoriui Džordžui Robertsonui, o visai kas kita Raseinių, Alytaus, Utenos ir kitų rajonų žmonėms. Kaip teisingai pažymėjo bene labiausiai komunistų nekenčiama Seimo narė R.Juknevičienė, toks kairiųjų susidvejinimas ir yra pagrindinis Lietuvos progreso stabdys.

Parengė
Ričardas ŠALČIUS

Nepamirškime Konstitucijos 110 straipsnio!

Šiandieninio teisinio nihilizmo šaknys

1940 m. Sovietų sąjungai okupavus Lietuvą, stalininis teroras sunaikino elementariausias žmogaus teises. Aišku, okupantai vieną pirmųjų panaikino šventą Lietuvos gyventojų asmens ir turto neliečiamumo teisę. Dar 1931 m. Vytauto Didžiojo universiteto ordinarinio profesoriaus A. Jaščenkos parengtoje "Konstitucinėje tarptautinėje teisėje" (I tome) rašoma: "Okupuojanti valstybė imasi vykdyti pirmesnės valstybės valstybinę valdžią, bet veikia tarptautinės teisės ribose, savo teisės vardu (...). Garbė, šeimos teisės, gyvenimas, nuosavybė okupuojamose srityse principaliai yra neliečiama..."

1941 m. vasarą naujų okupantų – vokiečių elgesys nedaug skyrėsi nuo sovietų darbų. Naujieji išbrovėliai iš doriausių Lietuvos žmonių atimtinę nekilnojamąjį turtą, o juos pačius žudė ir trėmė. 1942 m. rudenį trys Lietuvos valstybininkai – dr. Kazys Grinius, prof. kunigas Mykolas Krupavičius ir prof. Jonas Aleksa, neišsigandę vokiečių gestapo, įteikė Vokietijos reicho generaliniam komisariui Kaune memorandumą. Jame išdėstė požiūrį į Lietuvos kolonizavimo mechanizmą, apibūdino beviltišką gyventojų padėtį, pabrėžė lietuvių meilę savajai tėvynei.

Viltis sužibo Kovo 11-ąją

1944 m. į Lietuvą sugrįžus Sovietų sąjungos okupacinei valdžiai, juodi, barbariški "nuosavybės jausmo naikinimo" darbai buvo tęsiami iki ypatingos kiekvienam lietuviui datos – 1990 m. kovo 11-osios. Sulaukusi laisvės aušros, lietuvių tauta tikėjosi, kad išrinktieji į aukščiausiuosius valdžios postus sieks tiesos, teisingumo ir gyvenimo darnos. Tokias nuotaikas skatino tai, kad dauguma visuotinai Lietuvos žmonių išrinktų tuometinės aukščiausiosios valdžios pareigūnų rėmėsi Sąjūdžio rinkimų programa. Joje buvo rašoma: "Sąjūdis siekia pašalinti stalinizmo ir stagnacijos laikotarpio padarinius (...). Sąjūdis reikalauja konstitucinių ir teisinių asmens, jo nuosavybės, būsto saugumo garantijų (...). Sąjūdis reikalauja, kad stalinizmo nusikaltimai Lietuvai ir jos gyventojams būtų paskelbti nusikaltimais žmonijai ir žmoniškumui, (...) atlyginti visų nukentėjusiųjų moraliniai ir materialiniai nuostoliai."

Nomenklatūros kontrataka

Lietuvos sovietinės nomenklatūros "grietinė" visuomet puikiai orientuodavosi materialinės gerovės verpetuose ir laiku susivokdavo "keisti kursą, nepakenkiant sau", kai keisdavosi istorinės aplinkybės. Nepamiršo nomenklatūra savęs bei savo tarnų ir mūsų valstybės atkūrimo išvakarėse. Sovietinė Lietuvos val-

džia išleido įstatymą, leidžiantį tais laikais išsipirkti už nuvertėjusius rublius nužudytų, ištremtų ar išvartų žmonių nekilnojamąjį turtą. Taigi statydami socializmą ar komunizmą jie pasidarė pirmieji kapitalistai... Įžūliau ir ciniškiau nė nesugalvosi. Galima pavydėti, su koku artistišku nomenklatūrininkai, susigrobę Lietuvos turtą, po to graudindavosi ir sielodavosi dėl "tėvynės Lietuvos" ir "nukentėjusių tėvynainių"...

Kentėjo prie Stalino, neturi ramybės ir dabar

Sovietų nusavinto turto savininkai ir jų įpėdiniai nepriklausomoje Lietuvoje patyrė ir tebepatiria daug kančių, pažeminimų. Ant jų išpiltas ne vienas sunkvežimis purvo. Juos užgauliojo "būsimųjų benamių" mitingų oratoriai ir žiniasklaida. Daugelį įsuko metų metais besitęsiančių teismų karuselės. Tačiau procesas, nors ir labai duobėtu, purvinu keliu, vis dėlto stūmėsi į priekį.

Bet netikėtai mūsų šalyje atsirado politinės jėgos su šūkiu "Nusipelnėme gyventi geriau". Šio šūkie auto-riai žadėjo naujuoliams tvarką ir teisingumą mūsų krašte. Tačiau vietoj to šių metų pradžioje dienos šviesą išvydo įstatymo "Dėl piliečių teisės į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo" pakeitimai. Jie faktiškai sugražino Lietuvą į 1940-uosius, sovietų okupacijos pradžią. Savininkai netenka teisės į savo ar savo tėvų turtą, įteisinama okupantų savivalė.

Kertinis Konstitucijos principas

Šis žingsnis mūsų valstybę dar labiau atitolino nuo tiesos ir teisingumo, vėl privertė kraujuoti senas nuskriaustų žmonių žaizdas. O pasaulyje Lietuva pagarsės kaip šalis, nesilaikanti švenčiausio demokratijos principo – pagarbos privačiai nuosavybei. Vargu ar tai paspartins mūsų kelią į ES ir NATO, kurių užuovėjos ieškome.

Sausio 12 d. Seimas priėmė nutarimą paskelbti šiuos metus Konstitucijų sukakčių metais. Seimo nariai pasižadėjo gerbti pagrindinį šalies įstatymą. Iš tiesų nuo pat 1992 m. spalio 25 d., kai įsigaliojo Lietuvos Respublikos Konstitucija, ji buvo daug kartų pažeidinėjama. Dažnai būdavo sulaužomas ir vienas kertinių Konstitucijos principų: "Lietuvos piliečių nuosavybė yra šventa ir neliečiama".

Nepamirškime, kad Konstitucijos 110 str. skelbia: "Teisėjas negali taikyti įstatymo, kuris prieštarauja Konstitucijai. Tais atvejais, kai yra pagrindo manyti, kad įstatymas ar kitas teisinis aktas, kuris turėtų būti taikomas konkrečioje byloje, prieštarauja Konstitucijai, teisėjas sustabdo šios bylos nagrinėjimą ir kreipiasi į Konstitucinį Teismą, prašydamas sprendti, ar šis įstatymas, ar kitas teisinis aktas atitinka Konstituciją."

**Valentinas ALEKSA,
Arnas BACEVIČIUS**

Seimas pasisako už žemės pardavimą užsieniečiams

Kovo 7 d. pirmu balsavimu buvo priimta 47 Konstitucijos straipsnio pataisa, leidžianti juridiniams asmenims ir užsieniečiams įsigyti dirbamos žemės. Seimas pademonstravo stebėtiną vienybę šiuo svarbiu visai Lietuvai klausimu: už pataisą balsavo 119 Seimo narių ir tik keli susilaukė ar buvo prieš, kad ši pataisa būtų galutinai priimta. Seimas turės dar kartą balsuoti ne anksčiau kaip po trijų mėnesių. Abu kartus už pataisą turi balsuoti ne mažiau kaip 94 Seimo nariai. Antrą kartą pasiekti susitarimą šiuo klausimu partijoms gali būti dar sunkiau, nes valdančioji dauguma – socialdemokratai ir socialliberalai – siekia nustatyti 7 metų pereinamąjį laikotarpį dirbamos žemės pardavimui užsieniečiams. Iš karto po balsavimo konservatorių frakcijos seniūnas Seime A. Kubilius pasakė: "Šiandien mes balsavome nežinia už ką, nes nebuvo žinomas pataisas lydinčių įstatymų turinys. Jei bus nustatytas pereinamasis laikotarpis, mes po 3 mėnesių už pataisą nebalsuosim". Tokią poziciją palaiko ir dauguma liberalų. 1996 m. Seimas priėmė Konstitucijos pataisą, leidžiančią užsieniečiams pirkti ne žemės ūkio paskirties žemę. Per šešerius metus niekas nepasikeitė, nors ir tada buvo gąsdinama visuomenė, kad viską išpirks užsieniečiai. Nustačius pereinamąjį laikotarpį, piliečiams dar 7 metus būtų draudžiama laisvai disponuoti savo turtu, vadinasi, laisvės ir demok-

ratijos šalyje būtų mažiau. Pasisakan-ty už pereinamąjį laikotarpį nurodo, kad šiuo metu apie 30 proc. Lietuvos piliečių gyvena ir dirba kaime. Įstojus į ES apie 10 proc. kaimo žmonių neteks tradicinio užsiėmimo. Turės būti finansiškai pagrįsta socialinė programa šių žmonių integracijai į visuomenę. Taip pat nurodoma, jog naujosios ES narės gautų tik 25 proc. paramos, kurią gauna ES senbuvų šalių žemdirbiai. Dar dešimtmetis užtruks, kol parama naujoms narėms ir senbuvėms susilygins. Tačiau net premjeras A. Brazauskas pripažįsta, kad parama mūsų žemdirbiams būtų du kartus didesnė, nei išgalėtų jiems skirti mūsų valstybė. Yra dar keletas priežasčių, dėl ko norėtų valdančioji dauguma tokio ilgo pereinamojo periodo. Šiuo metu Nekilnojamojo turto registre iš viso yra įregistruota milijonas privačių žemės sklypų, kurių bendras plotas yra per 2,42 mln. ha. Žemės ūkio paskirties privačios žemės-įregistruota per 2 mln. ha. Dar beveik į milijono ha žemės plotą nėra atkurtos nuosavybės teisės. Iš to skaičiaus maždaug į 150 tūkst. ha iki šiol nėra pateikta nuosavybės teisę patvirtinančių ir giminytės ryšį įrodančių dokumentų. Valdantiesiems daugumai ne vis tiek, į kieno rankas patektų šis milijonas hektarų žemės. Bet tam reikia laiko ir pereinamasis laikotarpis būtų kaip tik, kad būtų baigtas negražinimo ir svetimos žemės pasisavinimo planas.

Ar Lietuva išliks branduoline valstybe?

Prezidentas V. Adamkus atmetė ultimatyvų Briuselio spaudimą dėl antrojo Ignalinos atominės elektrinės (IAE) bloko uždarymo. Kiek anksčiau 118 profesorių, akademikų, AE dirbančių specialistų pareiškė, kad pirmalaikis gerai veikiančių AE blokų uždarymas būtų ne kas kita, o šalies ekonomikos žlugdymas. Energetikos specialistai teigia, kad branduolinė energija šiuo metu Lietuvai yra vienintelė alternatyva Rusijos dujoms ir naftai. Prognozuojama, kad 2020 metais šalies ūkiui reikės 24-27 mlrd. kilovatvalandžių elektros energijos, o be AE jos bus pagaminama mažiau nei pusė. Atominių reaktorių modernizavimui ir saugumui užtikrinti jau išleista apie 1 mlrd. litų, todėl saugiai jie galėtų dirbti dar 15-20 metų. Panašaus tipo reaktoriai veikia Čekijoje, Rumunija, Slovėnija bei Vengrija, nors ir spaudžiamos ES narių, irgi nežada uždaryti savo reaktorių. Prezidentas V. Adamkus, suvokdamas, kad RMBK tipo reaktoriai, eksploatuojami IAE, iš principo yra nesaugūs, eina į pagalbą mūsų euroderybininkams ir nori, kad ES prisiimtų didesnius finansinius išpareigojimus dėl IAE uždarymo. Tik dabar Europos komisijai buvo įteikta detalai paskaičiuotos IAE uždarymo sąnaudos. Bus laukiama aiškaus Europos atsakymo, ir tik tuomet Lietuva nustatys antrojo IAE bloko uždarymo datą. Kodėl Prezidentas ir Vy-

riausybė užėmė kietesnę poziciją IAE uždarymo klausimu? Europos Sąjunga šiuo metu įsipareigojusi iki 2006 metų IAE uždarymui skirti po 70 mln. eurų kasmet. Dar 220 mln. eurų iki šiol yra skyrę IAE uždarymo donoriai, t.y. Lietuva IAE uždarymui iki 2006 metų gautų 500 mln. eurų. Šios sumos vargiai pakaktų uždaryti pirmajam IAE blokui. Jei Lietuva nuspręstų vienašališkai iki 2009 metų uždaryti ir antrąjį IAE bloką, uždarymo sąnaudos iki 2030 metų siektų beveik 3 mlrd. eurų. Vien tik elektrinių atnaujinimas ir naujų termofikacinių elektrinių statyba Lietuvai kainuotų 1075 mln. eurų. Tokių pinigų Lietuva neturi, todėl laukia Europos atsakymo, kaip bus padengiama likusios sąnaudos. Netikėtai į pagalbą Lietuvai atėjo Suomijos prezidentė Tarja Halonen. Pasak jos, tiek su ES narėmis, tiek su šalimis kandidatėmis turi būti elgiamasi vienodai. Derybose su ES Lietuva turėtų kalbėti apie finansinę paramą Ignalinos atominės elektrinės saugumui užtikrinti. T. Halonen pabrėžė, kad Lietuva turi teisę būti branduoline valstybe. Pasak jos, tiek Lietuva, tiek Suomija neturi pakankamai energinių išteklių, todėl šiame regione būtų naudinga sukurti bendrą energetinę strategiją. Suomijoje ne tik veikia branduolinės jėgainės, bet galvojama ir apie naujos atominės elektrinės statybą.

Jonas BALČIUS

Spindi Sietyno šviesa

(atkelta iš 1 psl.)

binama lenta su rusišku užrašu "Asilas". "Aš daug kartų apverčiau tą lentą, – rašė knygnešys savo atsiminiuose. – Už dvejų metų permainingai mokytą, atėjo Vencius, kaimynas daktaro Kudirkos. Jisai sunaikino tą lentą. Po pamokų mane ir pririnkdamas mokinių mokino savo kambary lietuviškai iš lietuviškų elementorių, kuriuos jisai mums parūpindavo", – prisiminė Vincas Bielskus savo vaikystės skriaudas, paskatinusias kovoti dėl lietuviško žodžio. Tai jis pasiūlė Sietyno vardą slaptai tautinį atgimimą skleidusiai draugijai.

bos rinkimuose Vilniuje. Kuriantis Lietuvos nepriklausomybei, išrinktas Marijampolės apskr. vykdomojo komiteto išdininku ir komiteto įgaliotiniu turtui iš vokiečių paimti. 1918-1929 Marijampolės tarybos narys, vėliau Marijampolės žemės ūkio tarybos ir valdybos pirmininkas."

Taip Vinco Bielskaus asmenybė glaustai apibūdinta Lietuviškojoje enciklopedijoje.

Neužmirštami vardai

Vaikaitė pamena jį kupiną optimizmo, tremtyje išsaugojusį orumą bei

"Sietyno" draugijos nariai. Vincas Bielskus pirmas iš kairės

"Sietyno" draugijos krikštaitėvis

Lietuviškojoje enciklopedijoje, išleistoje 1935 metais Kaune, apie knygnešį Vincą Bielskų rašoma: "1889 m. baigęs keturias klases, tėvui mirus, jis sugrįžo ūkininkauti. Jo ūkis Balsupiuose buvo centrinis punktas draudžiamą spaudą platinti. Knygnešys Kancleris čion atgabendavo spaudą vežimais, o iš čia ji plito apylinkėse.

Rašinėjo į Prūsų Lietuvoje einančius laikraščius ir į "Vienybę Lietuvosininkų" Amerikoj korespondencijas, pasirašydamas slapyvardžiu Kurtas, taip pat slaptame neperiodiniame Marijampolės moksleivių laikrašty "Kur bėga Šešupė" 1892 m. 1-ame numeryje pasirašęs V.B. 1892 m. įsteigė drauge su Žmuidinu ir kitais Marijampolėje lietuvių krautuvę, kuri buvo priedanga čion lietuviams veikėjams slaptos veikimo reikalais pasitarti. 1894 m. slaptos draugijos "Sietynas" valdybos išdininkas.

1897 m. žandarų viršininkui Vonšackiui įsakius, iškratytas jo ūkis Balsupiuose, jis pats suimtas, bet, sudėjęs 3000 rublių užstato, paleistas ligi teisimo. 1899-1907 Marijampolėje vertėsi prekyba. 1907 m. drauge su kitais įsteigė ūkininkų draugiją "Žagrę", veikdamas jos valdyboje ligi didžiojo karo. Valstybės dūmos rinkimuose buvo renkamas Marijampolės apskr. vidutinių ūkininkų rinkiku. 1917 metais dalyvavo Lietuvos tary-

sumanumą. Astos mama, Adelė Bielskutė-Rėklaitienė, baigė žemės ūkio institutą Briuselyje. Ji visuomet buvo savo tėvo – knygnešio skatinama siekti išsilavinimo, o įgytas žinias panaudoti besikuriančios Lietuvos valstybės labui. Visi aštuoni Vinco Bielskaus vaikai buvo leidžiami į mokslus. Jo brolis Pijus, baigęs Seinų kunigų seminariją, studijavo Friburgo ir Louvaino universitetuose. Nuo 1921 metų dirbo Prezidento kanceliarijos viršininku. Abu broliai Balsupių sodyboje užkasė Lietuvos valstybės Nepriklausomybės Akto originalą, kai mūsų šaliai iškilo vergovės grėsmė.

Didžiausia knygnešio, "Sietyno" draugijos įkūrėjo svajonė įkvėpti tėvynės oro ir numirti tėvų žemėje neišsipildė. Jo gyvenimas tyliai užgeso Sibire, užsnigtame Parbigo kaime, 1958 metų vasario 11 dieną. Sugrįžo tik knygnešio dukterys Adelė ir Zuzana su dukrelėmis. Jos pasirūpino keturių mirusiųjų tremtyje palaikų parvežimu. Knygnešio Vinco Bielskaus atminimas įamžintas gimtinėje. Ten, kur sklido tautinio atgimimo, lietuviško žodžio galia ir šviesa. Daug knygnešių mirė tremtyse caro ir Stalino okupacijų laikotarpiu. Jie buvo paprasti žmonės, mylintys savo artimą, savo gimtinę, lietuvišką žodį ir dainą. Tik jų darbai, mintys nebuvo paprasti, jie buvo kupini vidinės laisvės, ryžto, pasiaukojimo.

Kaskart Tauro žvaigždynė įsižiebė Sietynas. Tikiu, jog jame suspindi ir tūkstančių knygnešių vardai.

Paminėta Nepriklausomybės atkūrimo diena

(atkelta iš 1 psl.)

Ji vėliau nugriaudėjo Nežinomojo kario ir jaunimo garbei.

Šventės dalyvius kvapą gniaužiančiu skrydžiu pasveikino Karinių oro pajėgų mokomasis lengvasis atakos lėktuvas L-39 C. Jis ore atliko sudėtingus manevrus ir praskriejo pro pat sodelio medžių viršūnes. Grojo Karinių oro pajėgų orkestras, prie Nežinomojo kario kapo stovėjo garbės sargyba. Netrukus Nežinomojo kario, Laisvės paminklo papėdės pasipuošė gėlėmis.

Santūrus miestiečių veidai liudijo, kad žmonėms svarbi ši šventė, atvėrusi Lietuvai galimybes tapti nepriklausoma valstybe, kurią mato visas pasaulis.

Kauno filharmonijoje surengtas šventinis koncertas pakvietė chorinės muzikos ir vokalinio meno gerbėjus. Kauno valstybinis choras ir Kauno muzikinio teatro artistai - N.Vilkanauskaitė, J.Malikonis atliko J.Žilėvičiaus, J.Naujilio, B.Dvariono, E.Grygo, Dž. Verdžio bei kitų kompozitorių kūrinius.

Šventė oficialiai baigėsi Vytauto Didžiojo vėliavos nuleidimo ceremonija Karo muziejaus sodelyje.

Knygos

Katorgininko prisiminimai

Didelis Lietuvos istorijos tarpsnis - pastarieji 200 metų - pažymėtas tremtimis. Nuo 18 a. pabaigos beveik kiekviena karta patyrė tremtį į Rusiją bei Sibiro platybes. Žmonės buvo tremiami 1831 ir 1863 metais, per visą spaudos draudimo laikotarpį ir vėliau. Apie 20 amžiaus tremtis rašyta nemažai, o apie 19 amžiaus - medžiagos turime labai nedaug. Tų metų sukilimų vadai žuvo arba pasitraukė į Vakarus, jų prisiminimai rašyti ne lietuvių kalba, todėl ir nepasiekė mūsų. Sukilėliai-tremtiniai prisiminimų nerašė, o Rusijoje rašyti dokumentai yra šališki ir neišsamiai atspindi tikrovę.

Neseniai knygynuose pasirodė politinio kalinio Juozo Petrausko knygelė "Tai buvo Norilске". Jis vienas žymiausių Dainavos krašto kraštotyryninkų. Grįžęs iš Norilске, 1956 m. apsigyveno Seirijų parapijoje, Mankūnėlių kaime. Visą gyvenimą rinko kraštotyrynę medžiagą apie Dzūkiją ir etnografines Lietuvos žemes dabartinėje Gudijoje. Autorius išleidęs per 10 knygelių kraštotyrynę tematika. Knygelėje "Tai buvo Norilске" J.Petrauskas aprašo kalinių darbą, kančias, jų buitį, streikus ir sukilimą.

Ši knygelė - tai dar vienas kaltinamasis dokumentas okupantui. Autorius ją baigia šiais žodžiais: "Lietuva, Tėvyne mano, noriu su tavimi pasilikti - apglėbk mane savo sparnais".

Rymantas GRĖBLIŪNAS
LPKTS Panevėžio sk. valdybos narys

Sekmadienio susimastymui

Vandens, trykštančio į Amžinąjį gyvenimą, versmė

Jėzus užsuko į Samarijos miestą, vadinamą Sicharu. Ten buvo Jokūbo šulinys. Nuvargęs po kelionės, Jėzus prisėdo palei šulinį. Viena samarietė moteris atėjo semtis vandens. Jėzus ją paprašė: "Duok man gerti". Samarietė atsakė: "Kaip gi tu, būdamas žydas, prašai mane, samarietę, gerti?" (Mat žydai nebendraavo su samariečiais.) Jėzus jai tarė: "Je tu pažintum Dievo dovaną ir kas yra tas, kuris tave prašo..." Moteris atsiliepė: "Viešpatie, betgi tu neturi kuo pasemti, o šulinys gilus..." Moters pokalbis bandant sužinoti, su kuo ji kalbasi, tęsėsi ilgai. Tik Jėzui išpasakojus visą jos gyvenimą, ji sušuko, kad kalbasi su pranašu. Būdamas netikinti, samarietė paklausė, kur reikia garbinti Dievą: "Mūsų tėvai garbindavo Dievą ant šito kalno, o jūs tvirtinate, kad Jeruzalė esanti toji vieta, kurioje reikia garbinti". Jėzus atsakė: "Moterie, tikėk manimi, jog ateis valanda, kada garbinsite Tėvą ne ant šio kalno ir ne Jeruzalėje. Jūs garbinatė, ko nepažįstate... Bet ateis valanda - jau dabar ji yra - kai tikrieji garbintojai šlovins Tėvą dvasia ir tiesa. Ir pats Tėvas tokių garbintojų ieško. Dievas yra dvasia, ir jo garbintojai turi šlovinti jį dvasia ir tiesa".

Pokalbio priežastimi buvęs vanduo atvedė daugelį samariečių į tikėjimą Jėzumi dėl moters žodžių: "Jis man pasakė viską, ką esu padariusi".

Vanduo yra vienas svarbiausių žmogaus gyvybę palaikančių elementų. Šiandien pasaulyje dėl žmogaus netvarkingo elgesio jau nebėra natūraliai biologiskai švaraus vandens, išskyrus Baikalo ežerą.

Jėzus paaiškina dvasinio vandens prasmę - kas gers vandenį, kurį duos Kristus, tas nebetroks per amžius.

Šiandien yra galimybė aplankyti Palestiną, pavaikščioti Jėzaus vaikščiotais takais, atsisėsti prie Jokūbo šulinio. Yra posakis, kad geriau vieną kartą pamatyti negu šimtą kartų išgirsti. Taip atsitiko ir samariečiams, kurie moteriai pasakė: "Dabar mes tikime ne dėl tavo šnekos. Mes patys išgirdome ir žinome, kad jis iš tiesų yra pasaulio Išganytojas".

Tautginas

Janina SEMAŠKAITĖ

Vynas kriaušių taurėse

Tęsinys.
Pradžia Nr. 10

Šelmos areštai

“Birželio 11 dienos mūsų dalyvavo ir mano brolis Bronius, bet į namus po kautynių jis nebuvo užėjęs. Rusai apsupo mūsų sodybą ir padegė namus. Mamytė, išmušusi langą, spėjo pabėgti. Enkavėdistai sugavo tėvą bei brolių Vytautą Antaną, areštavo ir išvežė. Mes su sese tuo metu buvome Prienuose, gimnazijoje. Apie tėvų areštą mums pranešė kaimynai. Parlėkėm su sesute, radom sudegusį klotimą, tvartą, namus. Liko tik degėšiai ir nesudegusi malkinė. Netrukus sugrįžo du per gaisrą ištrūkę arkliai. Prieš padegdami sodybą, rusų kareiviai viską, kas buvo namuose geresnio, išgrobstė. Mes jau nieko nebeturėjome, apsigyvenome malkinėje...”

Suėmė enkavėdistai ir senuką Žemaitį, kuriam Albina palikdavo vaistų siuntas ir perduodavo iš kitų ryšininkų gautus paketus partizanams. Gal senukas netyčia kam nors prasitarė, gal jį jau sekė saugumiečiai, o jis to nepastebėjo? Tačiau enkavėdistams nepavyko su juo susikalbėti, nes senukas jau ir matė, ir girdejo blogai.

“Paskui areštavo mane. Nuvežė tardyti į Marijampolę, grasino sušaudyti, jei nepasakysiu, kur brolis, kas pas mus užeidavo. Žiaurūs buvo ir mūsų šaliai, vietiniai sribai. Tyčiojosi iš manęs, nudraskė drabužius, puolė mušti. Nuo sribų žiaurumo mane išvadavo tardytojas rusas. Jis pakvietė akistaton su senuku Žemaičiu. O šis manęs nė nepažino. Tikrai nepažino ir nesuprato, ko iš jo norima. Kai akistata nieko nedavė, mane paleido namo”.

Niekada neatleidau už žiaurumą

“Grįžau iškankinta, utėlėta, sumušta. Tačiau baisiausia buvo, kai pamačiau kagiebtų būstinėje kankinamą partizanę. Žinau tik jos slapyvardį – Saulė. Kai ją įmetė į mūsų kamerą, ji buvo tarytum sukapota: mėlynės ir kirčių žymės visame kūne, kruvina, be sąmonės. Ilgai ją gaivino kalinės. Kai ji atsigavo ir pamatė mane, pasakė: “Tu tokia jauna ir jau čia? Nežinau, už ką tave suėmė, ir neklausiu, bet... Jei tau tenka kuo nors

padėti partizanams, atsimink – nereikia nieko žinoti! Nieko. Net veidų neįsidėmėk. Kad paskui, jei atsitiktų taip, kaip man, negalėtum nieko išduoti. Patikėk manim – mūsų laukia tokios pačios kanchios – ar tylėsime, ar prašneksime ir išduosim savus...” Tokie padėtyje tuščiai nešnekama. Šventai patikėjau partizanės žodžiais, niekada neužmiršau jos patarimo. Ir niekada neatleidau sribams ir kagiebstams už matytas baisybes, žiaurumą, už grubų tyčiojimąsi, už man nepažįstamos moters – jaunos partizanės nukankinimą. Mūsų tėtis buvo sumuštas Šilutės kalėjime, mamytė slapstėsi, peleinis paverstas visas tėvų turtas. Ir nepaisant nieko reikėjo gyventi. Malkinėje gyvenom iki gruodžio mėnesio. Nepabūgė “banditų vaikų” vardo, mus priglaudė teta su dėde – Katerina ir Juozas Jakučioniai”.

Ilgai Albina slėpė veiklą, kuri buvo ne šešiolikmetės pečiams, ir niekam negalėjo pasiguosti. Vytuką Antaną sribai kankino uždarę šaltaime karceryje, marino badu ir jis susirgo sunkia sąnarių liga – liko invalidas visam gyvenimui. Albinai patirtos nuoskaudos sužadino dar didesnę užsispyrimą padėti tiems, kurie ryžosi priešintis okupacijai.

Drisimenant pirmuosius partizanus

“Visokių žmonių teko sukurti. Ne vienas partizanas, sužeistas, iškankintas, neatlaikė. Gal netgi savo bendražygius išdavė kankinamas. Ar supratęs, kad Lietuva pasmerkta ilgai okupacijai, pasitraukė iš būrio. Visko buvo, tačiau aš ryškiausiai prisimenu pirmuosius partizanus – gražius, stiprius, valingus vyrus, pasirinkusius sunkiausios kovos kelią. Nenutrūko ryšiai su partizanais ir tada, kai likau be namų, kai gyvenom malkinėje. Ne kartą esu aprūpinusi vaistais, perdavusi gautus iš kitų ryšininkų paketus partizanui Petkevičiui-Pipirui. Susitikdavau su Antanu Gudynu-Speigu ir jo broliu Vytautu, kurie partizanavo nuo pirmųjų okupacijos dienų. Nežinau, kaip Antanas Gudynas, nepanoręs tarnauti Raudonojoje armijoje, buvo priverstas dirbti sribų būstinėje Veiveriuose? Gal pats sutiko manydamas, jog

taip išvengs tarnybos rusų armijoje, gal negalėjo nesutikti ir atsisakyti sribo darbo? Žinau tik tiek, kad jis metė sribo tarnybą visam laikui ir išėjo pas partizanus. Broliai Gudynai labai skyrėsi vienas nuo kito. Antanas buvo juodaplaukis, energija, rodėsi, liejosi per kraštus. Vytautas – santūrus, ramus, niekada nesikarščiuodavo, buvo labai aukštas šviesiaplaukis garbanus, nestigo panelių dėmesio. Jiems aš nešdavau į mišką artimųjų perduotą maistą, vaistus, laiškus iš ryšininkų. Partizanai laukdavo žinių ir naujienų, sekėdavo politinius įvykius ir vis tikėjosi, kad Amerika neapvils, neleis mūsų pavergti. Tačiau bėgo mėnesiai miškuose, nelygioje kovoje su rusų kareiviais žuvo daug partizanų. Ir vis su mažesne viltimi vyrai gaudė “Amerikos balso” žinias. Kol dar turėjome savo namus, pas mus dažnai ateidavo pavalgyti ir pailsėti trys broliai Baltrušaičiai, Jurgis Kleiza su broliu, kurio vardo nepamenu. Aš dažnai susitikdavau su jų seserimi Nastute. Labai šviesus žmogus buvo Algis Varkala – daug skaitė, kitaip nei visi matė, kas vyksta pasaulyje, ir tikriausiai mažiau už kitus tikėjo, kad mus išgelbės “amerikonai”. Jis dažnai prašnekdavo ir apie rezistenciją pogrindyje – kad išliktume kaip tauta”.

Tragiškas Petro-Kairio likimas

“Visam laikui mano prisiminimuose pasiliko Petras Mockapetris-Kairys. Pažinojau jį nuo vaikystės. Buvo labai narsus vyras, o kai subrendo, buvo panašus į rusų carą Petrą Pirmąjį. Augalotas, stiprus, galingo sodraus balso. Pamenu, kai sribai per spalio šventes varu varė kaimo merginas į šokius, prievarta vežė į komjaunuoliškus pasilinksminimus, Petras, sužinojęs apie tai, sužabavo akimis ir pasakė: “To tai jau nebus! Lietuvaitės nešoks ant partizanų kapų. Nesuterš jų atminimo”. Tragiškas Petro likimas. Per kautynes su gausiu rusų kariuomenės daliniu jis buvo sužeistas. Žaizdos sugijo, tačiau kairę ranką sunkiai valdė. Jis lengviau pakėlė ilgai negyjančias žaizdas ir skausmą nei viso to pasekmes. Jautėsi esąs jau nepilnavertis karys”.

(B.d.)

Tragedija, įvykusi prieš 50 metų

Mano rankose - dvi Tiumenės prokuratūros išduotos pažymos. Vienoje jų rašoma: “Kazys Jankauskas, gimęs 1919 m. Šakių apskr., Gėgaudiškio valsč., Jotiškių kaime. Iki suėmimo gyveno Baikalo raj., Tiumenės srityje. 1951 m. spalio 19 d. Vakarų Sibiro karinis tribunolas, pagal 58-1a, 58-10-2, nuteisė sušaudyti, konfiskuojant turtą. Tribunolo sprendimą patvirtino SSRS Aukščiausiojo teismo karinė kolegija. Nuosprendis įvykdytas 1952 m. vasario 26 d.

Pagal Rusijos Federacijos įstatymą “Dėl represuotų politinių aukų rehabilitacijos”, nuo 1991 m. spalio 18 d. Kazys Jankauskas reabilituotas.

Antroje pažymoje rašoma: “Piliėtis Antanas Kybartas, gimęs 1908 m. Šakių apskr., Gėgaudiškio valsč., Stanaičių kaime, iki suėmimo gyveno Tiumenės srityje, Verch-Kamenkos gyvenvietėje. 1951 m. spalio 19 d., pritaikius 58-1-a, 58-10-2 str. (tėvynės išdavimas, kontrrevoliucinė propaganda ir agitacija), Vakarų Sibiro karinio tribunolo nuteistas sušaudyti. Tribunolo sprendimą patvirtino SSRS Aukščiausiojo Teismo karinė kolegija. Sprendimas įvykdytas 1952 m. vasario 26 d. pagal Rusijos Federacijos įstatymą. Nuo 1991 m. spalio 18 d. Antanas Kybartas reabilituotas.

Galima stebėtis bolševikinės Temidės operatyvumu tvarkant tokius reikalus. Nėtenka abejoti, kad ir reabilitavo tie patys čekistai, kurie pasirašė po mirties nuosprendžiu. Na ir kas, kad šiandien jie jau sukriošę seniai, tačiau KGB patikimesnių nerastų nei prokuratūroje, nei teisėtvarkos labirintuose.

Argi pas mus ne tas pats? Surask, žmogau, dabar teisybę, kai pradėdi varstyti teisėtvarkos įstaigų duris. Kaip pavyzdį pateikiu politinės kalinės Marijos Laugalienės atvejį. Prieš daugelį metų nuteista, neseniai reabilituota ir vėl teisiama dalyvaujant tam pačiam asmeniui, kuris dalyvavo ir anuomet, kai jai buvo “sukurpta” byla. Dabar šis asmuo – kaltintojas. Tuo metu, kai nekaltai nuteista M. Laugalienė buvo kankinama bolševikų koncentracijos lageryje, dartinis jos kaltintojas - “rašytojas teisuolis” Vacys Reimeris vartėsi kaip inkstas taukuose, skindamas bolševikinio rojaus vaisius. Nors pats turėtų būti teisiamas už kolaboravimą okupantams, apkaltina M. Laugalienę - neva įžeidusi jo garbę ir orumą. Apie ko-

kų orumą gali kalbėti žmogus, kuris 50 metų savo rašliavoje liaupsino komunizmo kūrėjus, nuodijo žmonių sąmonę.

Pagaliau, kam patikėta pasirašyti po mūsų rehabilitacijos pažymomis? Ar ne tiems, kurie žaidė mūsų likimais?!

Grįžkime į praeitį. Prieš 50 metų Vakarų Sibiro karinis tribunolas kartu su K. Jankausku ir A. Kybartu nuteisė dar dešimt tremtinių. Iš Baikalo raj. (dabar Jarkovo raj.) - A. Volungevičių, L. Sidarą, V. Čepliką ir V. Kaziulionį. Iš Jurginsko rajono - P. Goberį, J. Stirną, Vosylių, Ragelį, Mačiulį ir E. Vaikšnora. Kad būtų “įspūdingiau”, mus suplakė į vieną grupę. Nesvarbu, kad vienas kito nepažinojome, visiems atseikėjo po 25 metus lagerio, po 5 metus - be teisių, konfiskuojant visą turtą. Reabilitavo visus, de-ja, kai kurie jau buvo mirę.

Kaip sakė prokuroras, esame teisiama už pastangas nuversti sovietų valdžią. Iš dalies jis buvo teisus, nes čekistai nesugebėjo mūsų palaužti ir paklupdyti. Tremtyje, lageriuose ir taip vadina- moje sovietų “laisvėje” buvome laikomi bolševikinės imperijos priešais. Labiausiai juos (čekistus) erzino, kad buvo pritaikyti Lietuvoje išbandyti kovos metodai ir tremtyje įsikūrė slapta jaunimo draugija “Priesaika ištrėmime”. Mūsų tikslas - apginti tremtinius nuo vietinių vergvaldžių savivalės. Ugdėme patriotinę jaunimo dvasią, skatinome puoselėti mūsų papročius, nepasiduoti vilčiai ir pasitikėti savimi, tikėti, kad tai, ko siekiame, išsipildys. Iš savitarpio šalpos fondo skyrėme lėšų badaujančioms daugiavaikėms šeimoms ir vienišiemis seneliams. Rinkome statistines žinias, užrašinėjome bolševikų smurto atvejus. Pagaliau pavyko šapirografu išspausdinti laikraštėlį “Toli nuo tėvynės”. Draugiją “Priesaika” įkūrė Kazys Jankauskas. Iš Baikalo rajono ji persimetė į Jurginsko ir gyvavo trejus metus.

Skausmingo jubiliejaus proga nuoširdžiai užjaučiame nužudytų bendražygių, K. Jankausko gimines ir artimuosius, Antano Kybarto sūnų, jo šeimą ir artimuosius. Ne veltui buvo pralietas kraujas. Mes sulaukėme Lietuvos nepriklausomybės. Tai Lietuvos partizanų ir visų laisvės kovų dalyvių nuopelnas.

**Vytautas KAZIULIONIS,
Antanas
VOLUNGEVIČIUS**

Antanas ŠIMĖNAS

Vorkuta, 8-oji šachta

Mane suėmė 1948 m. rug-sėjo 22 d. dar nesulaukusį 18 metų. Po ilgų ir skausmingų tardymų kankinant iki sąmonės netekimo 1949 metų vasario mėnesį buvau nuteistas 10-iai metų griežtojo režimo. 1949 m. balandžio 30 d. iš Vilniaus išvyko didelis ešelonas į Vorkutos persiuntimo punktą – lagerį. Tų pačių metų gegužės 5 dieną, siaučiant smarkiai pūgai, apie 250 lietuvių buvo išlaipinti prie 8-os šachtos "Rudnik". Čia išdirbau penkerius su puse metų. Patekau į seną, nuo 1936 metų eksploatuojamą anglių kasyklą, kuri 1964 metais buvo užgesinta.

Šis griežtojo režimo lageris nuo 1950 metų priklausė Vorkutos Rečlagui 175/8. Vorkutos režimų lageriams vadovavo gen. mjr. Derevenko. 9-ojo lagerio aštuntos šachtos viršininkas buvo MGB pulkininkas žydas Bchanka, o režimo viršininkas – vyr. ltn. Kalesnikov. Pastarasis pasižymėjo ypatingu žiaurumu.

Vorkutos Rečlagui priklausė net 60 lagerių. 9-ajame lageryje kalėjo apie 5000 kalinių: apie 1000 vokiečių, 450 lietuvių, o daugiausia – ukrainiečių.

Turiu išlikusius 360 lietuvių kalinių sąrašus, kuriuose yra 3 gydytojai: Stonys iš

Telšių, Kazimieras Paltanavičius ir chirurgas Henrikas Sinkus. Jie kiek galėjo globojo tautiečius, ypač H. Sinkus, kuris ne vieną kartą už tai nukentėjo. Kalėjo 9 lietuviai kunigai. Ypač aktyvus buvo kunigas Kazimieras Vaičiūnis, šiuo metu dar kunigaujantis Cinkinių parapijoje, Ignalinos rajone. Jis atkakliai kiekvieną sekmadienį slapta aukodavo mišias, nors po to buvo sodinamas karcerin. Kunigą K. Vaičiūnį gėrbė net kitataučiai. Labai atkaklus buvo kunigas Alfonsas Kadžius, nepaperkamas antikomunistas. Prieš metus Avilių parapijoje, kur paskutiniu metu kunigavo, kunigas rastas pasikoręs. Yra neginčytinų įrodymų, kad A. Kadžius buvo papirkto žmonių pakartas (aišku, prokuratūros išvada - pasikoręs!). Labai aktyvus buvo kunigas Povilas Vaičekauskas. Aš su juo daug bendravau. Kalėjo kunigai: prelatas Katinas iš Kauno, Urbonas, Albinas Račiūnas, Petras Kuzmickas, Eugenijus Sabaliauskas (išvardyti pastarieji penki kunigai jau mirę). Kunigas Pranas Skeverys šiuo metu yra Smilgių klebonas (Panevėžio apskr.). Evangelikų kunigas Jurgis Gavėnas iš Jurbarko miręs. Jis buvo di-

delis tėvynės patriotas. Virš kunigo, ant viršutinio gulto, gulėjo Regimantas Raselis-Pilipauskas-Troščinko, buvęs Nepriklausomos Lietuvos saugumo darbuotojas, teisesjas, mokytojas sovietiniais metais, o vokiečių laikais – kriminalinės policijos viršininkas Vilniaus krašte. Įdomi asmenybė. Stiprus politikas. Kalbėdavo labai mažai ir lėtai. Atmenu, kaip jis visiems įrodinėjo, jog Nepriklausomybę atgausime ne greičiau kaip per 50 metų.

Visų neišvardysi. Mūsų "kampe" rinkdavosi tokie asmenys, kurie daug ir įtemptai politikuodavo (net iki pykčių). Į mūsų "kampą" ateidavo iš kitų barakų buvę partizanai, mokytojai ir kiti žymūs žmonės. "Kampas" buvo labai vieningas ir patriotiškai nusiteikęs. Buvo keletas buvusių karininkų. Aš palaikiau patikimą ryšį su garvežio mašinistu lietuviu, kuris iš manęs paimdavo ir išveždavo laiškus (oficialiai mes galėdavome per metus išsiųsti tik du laiškus, ir tuos, rusiškai rašytus). Iš mūsų buvusios grupės dar yra keletas gyvų. Dauguma jau iškeliavę Amžinybėn. Didelį autoritetą turėjo mūsų grupės narys Jonas Kepalas iš Andrioniškio, šiuo metu dirbantis vargonininku. Jis mums padainuodavo ir pagiedodavo. Labai malonus ir geras buvo mokytojas uteniškis Algis Liulevičius, šiuo metu gyvenantis Panevėžio mieste.

Gerbiamieji skaitytojai!

Džiaugiamės Jūsų parašytais laiškais ir atsiųstomis žinutėmis. Norėdami išvengti klaidų ir netikslumų, prašytume rašyti didžiosiomis raidėmis vietovardžius, vardus, pavardes, taip pat ir slapyvardžius.

"Tremtinio" redakcija

Gal yra žmonių, ką nors žinančių apie mano tetą Valę BIŠKAUSKAITĘ-KIMANTIENĘ, gimusią apie 1907 m., bei pusbrolių Edmundą KIMANTĄ (g. 1932?), pussešerę Aldoną KIMANTAITĘ (g. 1934?) ir pussešerę Adą (g. 1936?), karo pabaigoje išvykusius į Vokietiją, o po to gyvenusius Australijoje. Į Vokietiją išvyko iš Kauno (yra gyvenę Skuode). Mes, jų giminaičiai, gaudavome laiškus iš Australijos adresu – Vladiui Biškauskui, Alizavos k., Vabalninko valsč., Biržų apskr. Susirašinėjimas nutrūko Stalino represijų laikais. Nuotraukoje pussešerė Aldutė. 1943 m.

Rašykite adresu: Linai BANĖNIENEI, Šiaurės pr. 53-1, LT-3043 Kaunas. Tel. (8-37) 716663.

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Justina Jasaitienė 1922-2002

Gimė Marijampolės apskr., Kazlų Rūdos valsč., Bebruliškių k. Areštavus vyrą, ji su dukromis buvo iš-tremta 1948 05 22 į Krasnojarsko kr., Jeniseisko raj., Moklakovo gyv. Į Lietuvą grįžo 1957 m. ir apsigyveno Kazlų Rūdoje.

Nuoširdžią užuojautą reiškiamo dukrų šeimoms.
LPKTS Kazlų Rūdos skyrius

Henrikas Juknevičius 1929-2002

Gimė Bukonių k., Jonavos raj. Ištremtas 1948 m. į Krasnojarsko kr., Igarką. Dirbo medžio apdirbimo kombinate. Į Lietuvą grįžo 1958 m., apsigyveno Panevėžyje. Vedė, užaugino du vaikus. LPKTS Panevėžio skyriaus narys nuo 1992 m.

Palaidotas Šilaičių kapinėse.
Nuoširdžiai užjaučiame vaikus ir artimuosius.

LPKTS Panevėžio skyrius

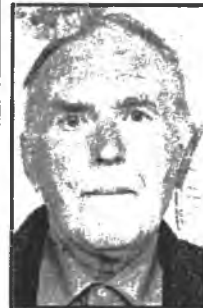

Jonas Šilkus 1920-2002

Gimė Raseinių apskr. Ištremtas 1948 05 12 į Krasnojarsko kr., Igarką. Grįžo į Lietuvą 1959 m., apsigyveno Vilkijoje, Kauno raj. Dirbo Vilkijos vartotojų kooperatyve ekspeditoriumi.

Buvo LPKTS Vilkijos skyriaus narys.
Palaidotas Vilkijos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame velionio žmoną ir vaikus.
LPKTS Vilkijos skyrius

Antanas Malaškevičius 1931-2002

Gimė Alytaus raj., Navininkų k., ūkininko šeimoje. 1948 m. ištremtas su visa šeima į Irkutsko sr., Alzamaisko raj. Vedė tremtinę Juaną. 1964 m. grįžo į Lietuvą. Užaugino 6 sūnus. Gyveno Alytaus raj., Simno sen., Ažuolinių k.

Palaidotas Simno kapinėse.
Užjaučiame žmoną ir sūnus.

LPKTS Alytaus skyrius

Leonardas Bervingas 1928-2002

Gimė Kaune. Kartu su tėvais ištremtas 1945 04 29 į Tadžikiją, Dušambė raj. Sugrįžęs į Lietuvą 1967 m. apsigyveno Alytuje. Su žmona Roza – tremtine susilaukė 2 dukrų ir 2 sūnų. Buvo aktyvus LPKTS Alytaus sk. narys.

Palaidotas Alytaus kapinėse.

LPKTS Alytaus skyrius

Juozas Kazlauskas 1942-2002

Mirė žymus fotomenininkas Juozas Kazlauskas. 1949-1957 m. buvo ištremtas į Irkutsko sr., Aršako kaimą. Baigė Kinematografijos institutą (neakivaizdinį sk.), dirbo Lietuvos kino studijoje dokumentinių filmų operatoriumi, nesiskirdamas ir su fotoaparatu. Jo meninės fotografijos parodos apkeliaavo Europos, Amerikos ir Azijos šalis, daugelis fotografijų apdovanotos prizais ir medaliais. Nemažai jo nuotraukų fotoalbume tremties tema "Teessie" (1990 m.). Buvo Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordino kavalerius.

Palaidotas Vilniaus Antakalnio kapinėse.

LPKT bendrijos Vilniaus sk.

Padėka

LPKTS nariui Antanui BUNEVIČIUI už iniciatyvą ir rūpestį tobulinant Lietuvos kariinių jūrų pajėgų uniformą dėkoja Lietuvos kariuomenės vadas brig. gen. Jonas KRONKAITIS

Informuojame

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateiktoje informacijoje "Grįžtantiems į Lietuvą - valstybės parama" ("Tremtinys", Nr. 9 (487)) yra nemažai netikslumų. Kitame numeryje spausdinsime patikslintą informaciją.

Pranešdami policijai apie dingusį Nukentėjusio asmens statuso pažymėjimą akcentuokite, kad dokumentą pavogė arba jis dingio.

Prienuj raj., Jiestrakio k., nuomojame sodybą, yra žemės. Kreiptis tel. (8-235) 73692.